

Bajorország.

Bavière.

A müncheni m. kir. konzulátus 1927. évi gazdasági jelentése.

Az inflációt közvetlenül követő évekkel ellentétben az elmúlt év Németországban az egyenletes haladás és tartós, az egész évre kiterjedő kedvező konjunktúra képét mutatja. A Birodalom hitele emelkedett, produkciója megnövekedett s pénzügyei is rendezett állapotban vannak. A világgazdasági gondolkodás térhódítása Németországnak az entente államokkal való szorosabb együttműködésében jutott kifejezésre.

A német külkereskedelmi mérleg passzivitásából, — amely az elmúlt évben közel 4 milliárd márkát ért el — azonban megállapítható, hogy a német gazdaság belső összetétele korántsem oly egészséges, mint ahogyan erre a külső megnyilvánulások után következtetni lehetne. Tagadhatatlan azonban, hogy alapjai megszilárdultak, az ipari foglalkoztatás megerősödött s az össztlakosság életstandardja emelkedett.

Bajorország, amelynek gazdasága speciális struktúrát mutat fel, sokkal nehezebben reagált a német összgazdaságot átható konjunktúrára s bár az egyes termelési ágazatai annak haszonélvezői voltak, az általános fejlődés alapján véve sok kívánnivalót hagyott hátra.

Mezőgazdaság.

Szemesterményekkel 1926-ban 1,457.741 hektár, 1927-ben pedig 1,455.866 hektár kiterjedésű terület volt bevetve.

A hüvelyesekkel, fontosabb kapás- és takarmánynövényekkel bevetett terület 1926-ban 2,336.832 hektár volt, mely 1927-ben 2,353.756 hektárra nőtt.

Az 1927. évi terméseredmények úgyszólván kivétel nélkül nagyobbak voltak az 1926. éviéknél, minőségileg a termés azonban a legrosszabb évek átlagán alul maradt. A fontosabb termények 1926. és 1927. évi terméseredményei a következők:

A termény megnevezése	A terménymennyiség 1000 q-ban	
	1926	1927
Őszi búza	3.167·4	4.241·3
Tavaszi búza	218·2	256·8
Tönköly	160·9	189·8
Őszi rozs	4.431·4	5.255·4
Tavaszi rozs	164·6	193·3
Őszi árpa	85·3	112·1
Tavaszi árpa	4.807·4	5.906·9
Zab	6.452·5	6.443·1
Burgonya	29.628·7	54.654·1
Cukorrépa	2.118·4	3.320·5
Marharépa	37.585·9	51.041·9
Kalarábé, murek	2.680·2	3.847·6
Lóhere, répa	16.345·8	16.435·8

A termény megnevezése	A terménymennyiség 1000 q-ban	
	1926	1927
Lucerna	4.232·0	4.232·0
Széna	58.004·8	58.004·7

Kedvezően alakult 1927-ben a *szőlészet* helyzete, mely úgy minőségileg, mint mennyiségileg elfogadható eredményeket mutatott fel. A művelés alatt álló terület 1926-ban 19.896, 1927-ben 19.875 hektárt tett ki, a musttermelés mennyisége 1926-ban 332.368, 1927-ben 611.755 hl. volt.

Bajorországban 1926-ban 455, 1927-ben pedig 483 község foglalkozott *komlótermeléssel*. A terméseredmények úgy minőség, mint mennyiség tekintetében az előbbi éveket túlszárnyalták. Bevetett terület 1926-ban 12.009, 1927-ben 12.888 hektár volt, a termelt mennyiség 1926-ban 18,892, 1927-ben 58.411 q-t tett.

Erdészet. Bajorország erdőállománya az utolsó statisztikai megállapítások óta nem változott. A kitermelt fa mennyisége 1926-ban 3·7 millió, 1927-ben 3·9 millió köbméterre rúgott.

Állattenyésztés. Az élőállatok behozatalának betiltása óta a bajor állatállomány szembeötlő szaporulatot mutat, különösen a hússzükséglet ellátására szolgáló állat kategóriákban, így a szarvasmarha- és sertésenyésztés terén. Magyar állatok az elmúlt évben nem kerültek bajor piacra.

A bajor állatállomány adatai a következők:

	1926. XII. 1. d a r a b	1927. XII. 1. s z á m
Szarvasmarha	3,548.222	3,681.795
Sertés	2,093.521	2,319.481
Juh	405.959	374.245
Kecske	419.308	390.038

Ipar.

Az ipari termelés helyzetének erős megjavulásáról tanuskodnak a teljes és részleges üzembeszünetések statisztikai számadatai: 1926-ban a teljes üzembeszünetések száma 473, viszont 1927-ben csak 125, s a részlegeseké pedig 1926-ban 826 és 1927-ben 167 volt.

A bajor *szénbányászatban* a barnaszén iránt nagyobb kereslet mutatkozott, mint a kőszén iránt. A *grafitbányászat* az egész évben teljesen foglalkoztatva volt, a külföldön nagy készleteket helyeztek el. A *kőiparnál* általános volt a panasz, hogy az árak csak csekély keresletet engedtek meg. A *mészipar* a megindult építkezések folytán fellendült. A *vas- és fémiparnál* a kereslet változatlanul erős és élénk maradt az egész éven keresztül. Az *autóiparban* a kereslet erősen megcsappant. A

textilipar termékei iránt a belföldön tartós kereslet nyilvánult meg. A *bőripar* kitűnő konjunktúrának örvendett. A *fűrészmalomipar* az erős árhullámzások miatt váltakozva vontatott és élénk volt. A *porcelánipar* eléggé jó foglalkoztatásnak örvendett. A *nürnbergi ipar* panaszkodott a külföldi konkurencia miatt, de a karácsonyi üzlet jól fejlődött. A *vegyiparban* a megnövekedett külföldi megrendelések a foglalkoztatás zavartalanságát biztosították. Az *élelmiszeripar* rendkívül erős foglalkoztatásra tekinthet vissza. A *malomiparban* a forgalom jelentékenyen mecsappant. A *sörgyártás* úgy a forgalom, mint a jövedelmezőség tekintetében kitűnő üzleti évre tekinthet vissza. A fogyasztás a belföldön megnagyobbodott, de fellendült az exportüzlet is. A *dohányipar* foglalkoztatási fokát jónak minősítik, csak a kereskedelem panaszkodott a publikum csekély vásárlóereje miatt. A *könyvnyomdászatnak és grafikai iparnak* foglalkoztatása általában kielégítő volt.

Kereskedelem és közlekedés.

A kereskedelem elmúlt évi hatalmas fellendülését a lakosság vásárlóereje növekedésének köszönheti. A *külkereskedelmi forgalom* kedvező körülmények között alakult, azonban a *Magyarország és Bajorország* közötti kereskedelemre zavarólag hatottak a német behozatali tilalmak, melyek különösen a gyapjúimportnál kellemetlen zavarokat okoztak. A magyar gyümölcs és idénycikkeknek Bajorországba való bevitele az elmúlt évben erősen mecsappant. Oka ennek, hogy a magyar exportkereskedelem az olasz konkurenciával szemben szerezetlenül lépett fel a bajor piacokon. Nagy üzletet bonyolított le azonban Magyarország Bajorországgal levágott baromfiban.

A bajor *belhajózási* forgalom rohamosan megnövekedett, ami egyrészt a német külkereskedelmi forgalom megélénkülésére, másrészt pedig a birodalmi vasút kedvezőtlen tarifapolitikájára vezethető vissza. A vasúti fuvardíjtelek magassága mindinkább a víziutakra szorítja a közlekedést nemcsak a tömegárúknál, hanem a korábban vasúton szállított darabárúknál is.

Pénzügyek.

Állami pénzügyek. A weimari alkotmány garantálta ugyan Bajorország pénzügyi önállóságát, de ez az önállóság az összes bevételi források birodalmasítása, az állami pénzügyek centralisztikus kezelése, főképen azonban a meghonosított részeseési rendszer folytán igen teoretikus alapokon nyugszik.

A belföldi tőkének lassú képződése miatt a *külföldi hitelek* nagy szerepet visznek, így Bajorország az elmúlt évben egy újabb, 20 millió dollárt

kitevő kölcsönt vett fel Amerikától. E kölcsönrel Bajorország állami adósságai 335 millió márkára szaporodtak fel. A bajor magángazdaság is előszeretettel szerezte be tőkeszükségletét a külföldi pénzpiacokon.

Az *adóterhek* Bajorországban a többi nagyobb német államhoz és a Birodalomhoz viszonyítva, statisztikai megállapítások szerint a következőképen alakultak:

Terület	Egy főre esik M.
Szászország	551
Poroszország	381
Németbirodalom	371
Württemberg	319
Baden	291
Bajorország	259

Bajorországnak aránylagosan alacsony kvótája arra vezethető vissza, hogy mint jobbára mezőgazdasági államban a kereseti viszonyok kedvezőtlenebbek, mint a kimondott, vagy nagyobbbrészt ipari országokban.

Pénz- és hitelélet. Bajorországban a *takarékbetétek* összege 1927-ben 3,687.752 M volt, tehát 1,564.273 márkával, azaz kb. 76%-kal volt nagyobb, mint 1926-ban.

Kamat. A birodalmi bank a diszkont-tételt 1927 januárjában 6%-ról 5%-ra szállította le, de már júniusban újból 6%-ra, októberben pedig 7%-ra kényszerült felemelni. A birodalmi bank diszkontpolitikája erősen befolyásolta a bajor pénzpiacot is, amely az elmúlt évben igen mozgalmas volt. A hosszúlejáratú hitelek kamatja 8—9%-ról 7·19%-ra esett, a magándiszkonttétel 4·53%-ról 7·29-re és az áruváltó kamat 5%-ról 7·04—7·32%-ra emelkedett.

A tőzsdei forgalom 1927-ben egy hausse hullámmal kezdődött, amelyet hamarosan baisse váltott fel. Augusztusban a baissatendencia állandósulni kezdett, de decemberben a tőzsdei üzlet érezhető módon ismét megélénkült.

A gazdasági élet általános fellendülése kifejezésre jutott a csődök és elrendelt üzletfelügyeleték erős csökkenésében. A csődök száma 1926-ban 1.243, 1927-ben 546, üzletfelügyeleték száma 1926-ban 781, 1927-ben 131 volt.

Munkapiac.

A bajor munkapiac 1927-ben némi javulást mutat. 100 munkahelyre esett 1926-ban havonkénti átlagban 1.281 munkakereső (férfi és nő együtt), míg 1927-ben 881 munkakereső. Havi átlagban 1926-ban 204.636 összmunkanélkülit lehet számítani, ezekből segélyezett volt 160.316 személy, 1927-ben az összmunkanélküliek száma havi átlagban 237.784, akik közül segélyt húzott 93.303. Az elmúlt évi ipari konjunktúra automatikusan magával hozta a munkaalkalmak megszorodását. A *munkabérek*

lassan ugyan, de következetesen igazodtak az általános megélhetési indexhez. A munkanélküliség elsősorban az idegen állampolgárokat — köztük a magyarokat is — sújtja. Általánosan elfogadott elv ugyanis itten az, hogy a munkaelbocsátások esetén elsősorban az idegen állampolgárokat kell elbocsátani. A bajorországi magyar munkások zöme éppen ezért 1927-ben, az év legnagyobb részében

munkanélküli volt. Helyzetüket az a körülmény is súlyosbította, hogy bár a foglalkoztatott munkások béréből levonták úgy a betegsegélyző, mint a munkanélküliségi járulékokat, sem munkanélküliségi segélyben, sem pedig egyéb népjóléti támogatásban nem részesültek. Ezt az anomáliát az új munkásbiztosítási törvénynek 1927. október elsejével való életbeléptetése szüntette meg.

© IRODALMI SZEMLE ©

Könyvismertetések.

Chronique de livres.

Fekete Sándor: A tanyai csecsemővédelemről.

Alexandre Fekete: De la protection des enfants de moins de un an des hameaux.

Megjelent az Országos Stefánia-Szövetség anyák és csecsemők védelmére — kiadványai 45. számaként. Budapest, 1928. 36 l.

Alliance Stéphanie pour la protection des mères et des enfants en bas âge, publication no 45. Budapest, 1928. 36 pages.

Résumé. Le perfectionnement de la protection des enfants de moins de un an des hameaux est une des questions les plus difficiles de la protection des enfants de cet âge. D'après les données de M. Fekete, les hameaux, c'est-à-dire le territoire extérieur des villes et des villages, sont à cet égard en Hongrie dans une situation très inférieure à celle du territoire intérieur, surtout au point de vue de la mortalité des plus jeunes groupes d'âge. C'est pourquoi il propose que les instituts de la protection des enfants en bas âge créent des centrales aux hameaux, et qu'on y mette à la place des protectrices non diplômées des femmes munies du diplôme de protection des mères et des enfants en question.

*

A csecsemővédelmi munka országos megszervezésének legnehezebben megoldható kérdése a tanyai csecsemővédelem kiépítése. Igen nagyfontosságú feladat így nem a falu, hanem egyenesen a tanya csecsemőhalandósági viszonyainak kutatása. Fekete főorvos adatai szerint a tanya, vagyis a falvak és városok külterülete sokkal kedvezőtlenebb helyzetben van, mint a belterület. 1927 nyári hónapjaiban a belterületen az élveszületésekhez viszonyítva 15·2%-os, a tanyákon ezzel szemben 25·7%-os csecsemőhalandóságot talál. Főleg a csecsemőkor legfiatalabb korosztályai pusztulnak a tanyákon nagyobb arányban. A belterületen az első félévre a csecsemőhalottak 76·8%, a külterü-

leten pedig 84·1%-a esik. A tanyákon csecsemővédelmi szervezet: rendszeres védőnői és orvosi gondozás nincs, megfelelő tanító munka még nem ingatta meg a népességet az évszázadok óta beléjük rögzült helytelen lévhitekben és babonákban, a köldökkezelés, a táplálás bevezetésének s az újszülött és fiatal csecsemő gondozásának helytelensége folytán gyakrabban lépnek fel ebből eredő betegségek, ennek következtében a tanyákon nagyobb a legfiatalabb csecsemőkori áldozatok száma. A rendszeres csecsemővédelmi munka nagymértékben befolyásolja a csecsemőhalalozási viszonyok alakulását: ajánlja, hogy a csecsemővédő intézetek a tanyákon tanyai központokat létesítsenek s az eddigi tanyai gondozónók helyébe is okl. anya- és csecsemővédőnőket állítsanak.

Josef Sinz: Die Sanierung Ungarns.

Ungarische Bibliothek, herausgegeben vom Ungarischen Institut an der Universität Berlin. Zweite Reihe, 6. 85 l. — pages.

Magyarország szanálását ismertető munkák sorát a napokban egy igen értékes német nyelvű könyv gyarapította. Bár e munkát egyízben már a Berlinben megjelenő „Ungarische Jahrbücher“ is közölte, önálló megjelenésében mégis örömmel üdvözljük, mivel a magyar gazdasági élet talpraállítását tárgyilagosan, tömör, de mégis eléggé kimerítő és áttekinthető formában ismerteti. Különös jelentőséget ad a munkának még az a körülmény, hogy a hivatalos német konjunktúrakutatás egyik kiváló művelőjének, a magyar gazdasági viszonyok előadójának tollából jelent meg.

Sinz szanálás alatt mindazon intézkedések egybefoglalását érti, amelyek úgy az állandó pénzérték megteremtése és biztosítása, valamint egyidejűleg az egész gazdasági életnek a helyes irányba való terelése érdekében tétettek. Ezen az alapon a Nemzetek Szövetségének pénzügyi bizottsága által